

Podwyżka opłaty za odpady „na autopilocie”.

Za odpady będziemy płacić coraz więcej. Nie ma żadnej możliwości, aby przy obecnych regulacjach prawnych oraz stosowanych metodach zagospodarowania odpadów i zasadach odpłatności za nie, usługi te staniały. Sytuacja ta wynika przede wszystkim z czterech przyczyn:

- Po pierwsze: systematyczny wzrost płacy minimalnej powoduje znaczący wzrost kosztów obsługi zbiórki i segregacji odpadów.
- Po drugie: od kilku lat obserwujemy gwałtowny wzrost kosztów zagospodarowania odpadów.
- Po trzecie: unijna dyrektywa ramowa nakłada na gminy obowiązek wykonania poziomu recyklingu pod groźbą kar finansowych.
- Czwarty powód jest prozaiczny: każdy z nas wytwarza coraz więcej odpadów.

Do tego, już wkrótce, pojawi się nowy problem związany z ustawą o elektromobilności, która nakazuje, pod groźbą kar, stosowanie transportu niskoemisyjnego (pojazdy elektryczne lub gazowe zasilane CNG lub LNG). Zdecydowanie zbyt późno w Polsce powstała ustawa o zwiększonej odpowiedzialności producentów opakowań, na dodatek swoimi regulacjami niewystarczająco zapobiega powstawaniu odpadów. Zmuszenie wszystkich gmin, niezależnie od typu i stosowanych wcześniej rozwiązań, do stosowania ujednoczonego systemu zbierania odpadów oraz wiele innych, głównie formalno-prawnych, problemów powoduje, że koszty gospodarki odpadami są i będą coraz wyższe. Poniższy wykres przedstawia dochody, koszty oraz dopłatę z budżetu gminy do gospodarki odpadami komunalnymi w ostatnich 10 latach.



Dotychczas zrobiliśmy w gminie wiele, aby w powiecie bielskim stać się liderem w poziomie recyklingu, osiągając 32,85% masy odpadów na koniec 2022 r. (dane za 2023 r. nie są jeszcze dostępne), ale to jednak nie wystarczy na długo. Przypomnę, że za ubiegły rok kalendarzowy mieliśmy osiągnąć wagowo 35% przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, w obecnym już 45%, a za rok 2025 aż 55%. To są bardzo duże wzrosty rok do roku. Według raportu „The circularity gap report 2023” na temat luki w obiegu zamkniętym (odzysk i powtórne wykorzystanie) w Polsce, na tle gospodarki światowej, raczej się oddalamy od zamierzonych celów niż do nich przybliżamy.

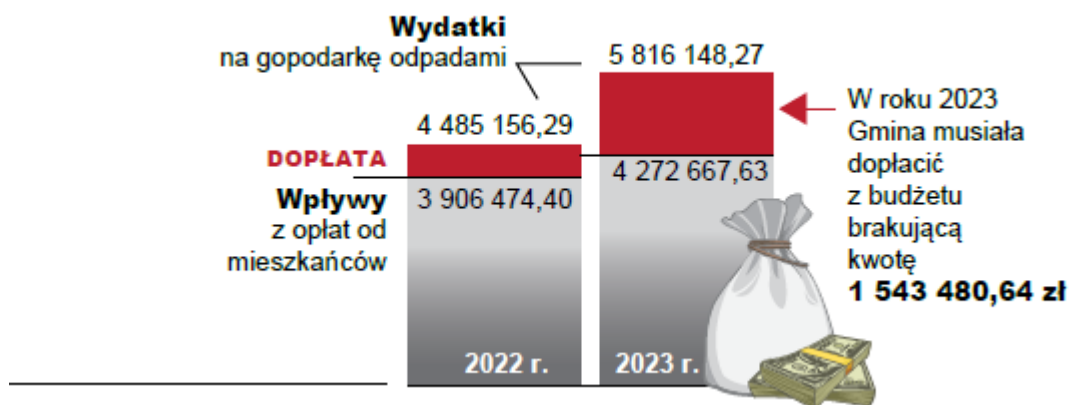
Ponadto, w naszym kraju niesłychanie trudno jest wykonać jakiegokolwiek inwestycje w gospodarce odpadami (składowisko, kompostownia, spalarnia). Procedury przed inwestycyjne są tak czasochłonne, że często, żeby w ogóle móc przystąpić do wbijania w ziemię przysłowiowej łopaty, upływa kilka lat. Jeżeli więc my mamy rok do roku takie efekty osiągać, a procedury inwestycyjne trwają minimum kilka lat, a do tego trzeba dodać jeszcze sam proces inwestycyjny łącznie z pozyskiwaniem źródeł finansowania, to pojawia się obraz porażki, która jest niemalże namacalna.

Tyle tytułem wstępu, a teraz - **jak to się ma do naszej gminy?**

Często narzekamy, że śmieci są za drogie, ale rzadko kto zadaje sobie pytanie - ile realnie powinny kosztować?

Gospodarka odpadami sprzed dziesięciu lat już nie wróci. Wtedy za cały rok zapłaciliśmy 634.021,17 zł, a w roku ubiegłym: 5.816.148,27zł - to ponad 917% więcej. Nie mamy i nie będziemy mieli składowiska, na które wywoziliśmy śmieci. Obecnie wszystko to, co wyrzucamy, musimy wywieźć poza teren gminy i zapłacić za to, że „ktoś coś z tym zrobi” wystawiając nam jednocześnie nie tylko rachunek, ale również odpowiednie dokumenty potwierdzające odbiór i zagospodarowanie odpadów. Finansowanie gospodarki odpadami odbywa się na wyodrębnionych kontach i powinno być bilansowane w całości z opłaty pobieranej od mieszkańców. Są to tak zwane „środki znaczone” które mogą być wydatkowane wyłącznie na:

- odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych,
- tworzenie i utrzymanie PSZOK,
- obsługę administracyjną tego systemu,
- dostarczanie worków.



W uproszczeniu: opłaty za odpady powinny bilansować wydatki na pokrycie kosztów systemu i mogą być wykorzystane wyłącznie na ten cel. Niestety, od kilku lat opłaty od mieszkańców są niewystarczające i gmina, mimo systematycznego wzrostu stawki za odpady, musiała do tego systemu dopłacać: 558.690 zł w 2021 r., 578.681 zł w 2022 r. oraz rekordowe 1.543.480 zł w 2023r. Kwoty, o których mówimy, stanowią wartość brutto, a gmina nie ma możliwości odliczenia podatku VAT. Są to ogromne środki, które moglibyśmy wykorzystać na remonty dróg, zajęcia pozaszkolne dla dzieci, budowę ścieżek rowerowych lub spłacić część kredytu zaciągniętego na budowę kanalizacji - a my „dorzucamy” je do śmieci.

Nowe rozwiązania, które przedstawię i postaram się uzasadnić poniżej, zapewne nie powstrzymają wzrostu opłaty za odpady w kolejnych latach, ale bez żadnych wątpliwości spowodują stabilizację trendu, wyłączając tytułowego „autopilota” wzrostu cen.



Ilość odpadów z jednego domu z dnia 17.01.2024 nie jest wyjątkiem

*Podawane poniżej kwoty będą stanowiły wartości brutto, za wyjątkiem cen ZGO, które umieszczone w nawiasach kwadratowych będą [netto]. Stawki te zostały zmienione w maju 2023 roku, a w opracowaniu podawane będą obecne ceny (obowiązujące Od 1.05.2023 r.). W związku z tym pomnożenie ilości oddanych odpadów razy podaną cenę i dodanie do tego podatku VAT wskaże błędny wynik. Przywołane w artykule kwoty będą odzwierciedleniem faktycznie wydatkowanych środków. W oficjalnych dokumentach stosuje się podawanie jednostek w systemie SI (z francuskiego *Système International*) jednak dla uproszczenia w tym artykule będę podawał masę odpadów w [t] tonach a nie w Mg.*

Jakie zmiany w gospodarce odpadami w 2024 roku.

Odpadki budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych

W Gminie Wilkowice na PSZOK w ciągu 2023 r. oddanych zostało 657,82 tony tych odpadów. Za ich oddanie do ZGO (Zakład Gospodarki Odpadami S.A. Bielsko-Biała) [cena 1.500 zł/t netto] zapłaciliśmy 971.978,4 zł + koszt transportu.

Zgodnie z przyjętymi w naszej gminie zasadami, właściciele nieruchomości zamieszkałych (dalej zwanych: domostwami) oraz nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe (dalej zwanych: domkami letniskowymi), mogą dostarczyć do PSZOK, w ramach uiszczanej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, odpady remontowo budowlane w ilości wskazującej na ich pochodzenie z gospodarstwa domowego. Niestety, zdarzało się, że firmy remontowo budowlane wykonujące usługę remontu, przywoziły do PSZOK znaczne ilości ww. odpadów twierdząc, że pochodzą z gospodarstwa domowego, a nie z ich strony 4 Głos Gminy Wilkowice styczeń 2024 Głos Gminy Wilkowice styczeń 2024 strona 5 działalności gospodarczej, posługując się zgodą i dowodem tożsamości naszego mieszkańca. Podkreślić należy, iż w przypadku, kiedy remont wykonuje firma, odpady te powinny być zagospodarowane przez podmiot wykonujący usługę i zagospodarowane jako pochodzące z działalności gospodarczej. W przypadkach, kiedy remonty były wykonywane samodzielnie, a tych odpadów było sporo, część mieszkańców „dokupowała” dodatkowy limit od innego domostwa, zazwyczaj sąsiada lub rodziny. Jak to rodzi konsekwencje? Koszt zagospodarowania 1 tony odpadów budowlanych i rozbiórkowych, które dostarczane są do PSZOK, wynosi obecnie [1 500,00 zł]. Do tego te odpady trzeba jeszcze zawieźć do ZGO, co dodatkowo podnosi koszty. Na przykładzie wygląda to następująco: średnio pojedyncza rodzina, rozumiana jako domostwo, w ciągu roku wnosi opłatę za odpady ok.1300 zł. Wykorzystując dotychczasowy limit gruzu 1,5 t x [1500 zł] = 2250 zł (- 1300 zł opłata za śmieci). W związku z tym, cała reszta mieszkańców musiała dopłacić do takiego domostwa ok.1000 zł + VAT za gruz, plus transport do ZGO, no i oczywiście odbiór pozostałych odpadów sprzed domu przez cały rok. Jeśli takie domostwo „dokupiło” limit od sąsiada (a były to liczne przypadki) i oddało 3 t x [1500 zł] = 4500 zł (- 1300 zł) to my wszyscy musieliśmy dołożyć ok. 3200 zł + VAT do samego zagospodarowania gruzu. Oczywiście takie domostwo w przypadku remontu wystawiło jeszcze sporo mebli jako odpady wielkogabarytowe, plus normalne śmieci przez cały rok.

Dlatego od 1 stycznia 2024r., wprowadza się następujące limity:

- dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych - odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych - w ilości do 500 kg w okresie 3 lat na jedną złożoną deklarację, (za odpady powyżej wskazanego limitu - płatne gotówką na miejscu); Limit 3-letni z jednej strony podyktowany jest tym, że przecież nie robimy remontu domu co roku, a z drugiej powinien zablokować „oddawanie” limitów (nawet jeśli w tym roku nie zamierzam nic robić to nie wiem czy za dwa lata nie będę jednak musiał).
- dla właścicieli domków letniskowych - odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych - w ilości do 50 kg w okresie 3 lat na jedną złożoną deklarację (za odpady powyżej wskazanego limitu - płatne gotówką na miejscu). Właściciele domków letniskowych nie płacą miesięcznej opłaty, tylko z mocy ustawy mają zryczałtowaną opłatę roczną w wysokości 224 zł.

Zużyte opony

Na PSZOK w ciągu 2023 r. przyjęto 47,56 ton tych odpadów. Za ich oddanie do ZGO [cena 700 zł/t] zapłaciliśmy 35.955,36zł + koszt transportu.

Do PSZOK można również oddać, po dostarczeniu własnym transportem, zużyte opony.

Od 1 stycznia 2024 r., obowiązuje nowy limit na zużyte opony :

- dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych - 1 komplet (4 szt.) w danym roku kalendarzowym na jedną złożoną deklarację (za odpady powyżej wskazanego limitu - płatne gotówką na miejscu), dla właścicieli domków letniskowych - 1 szt. w danym roku kalendarzowym na jedną złożoną deklarację (za odpady powyżej wskazanego limitu - płatne gotówką na miejscu).

Popiół

W trakcie zbiórki sprzed posesji w okresie grzewczym oraz na PSZOK w ciągu całego 2023 r. zebrano w sumie 373,72 tony popiołu. Za jego oddanie do ZGO [cena 80 zł/t] zapłaciliśmy 32.289,408 zł netto + koszt transportu.

Przypominamy mieszkańcom, że odbiór popiołu z nieruchomości, w okresie od października do maja, odbywa się wyłącznie w pojemnikach wyszczególnionych w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wilkowice. Pojemniki powinny być przystosowane do mechanicznego załadunku i posiadać odpowiednie ranty oraz spełniać normy, które podane są na stronie spółki Ekoład Sp.z o.o. Popiół w workach nie będzie odbierany.

Odpady stanowiące części roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy, stanowiących odpady komunalne

Na PSZOK w ciągu 2023 r. przyjęto 676 ton tych odpadów. Za ich oddanie do ZGO [cena 400 zł/t] zapłaciliśmy 285.062,76 zł + koszt transportu.

Wzrost ilości przyjmowanych na PSZOK odpadów biodegradowalnych, ze względu na wysokie koszty ich zagospodarowania, mocno zachwiał bilans funkcjonowania systemu odpadowego w naszej gminie w 2023 r. Tym bardziej, że dwudziestka rekordzistów w sumie, w ciągu roku, przywozła na PSZOK blisko 100 ton tych odpadów.

Zeszłoroczna ustawa nakazywała gminom uchwalenie bezlimitowego odbierania odpadów zielonych.

W tym roku zostało to zmienione, w związku z czym **od 1 stycznia 2024 r. zostaje wprowadzony nowy limit na odpady stanowiące części roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy, stanowiących odpady komunalne w ilości:**

- dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych - do 300 kg w danym roku kalendarzowym na jedną złożoną deklarację (skoszona trawa, liście, gałęzie);
- dla właścicieli domków letniskowych - do 20 kg w danym roku kalendarzowym na jedną złożoną deklarację (skoszona trawa, liście, gałęzie). Przyjęty w ramach systemu sposób zagospodarowania bioodpadów, oparty głównie o przydomowe kompostowniki, wydaje się być najbardziej optymalnym rozwiązaniem. W tej frakcji widzimy również jedyną możliwość skokowego zwiększenia poziomu recyklingu w odniesieniu do unijnej dyrektywy, ponieważ dotychczas nie wykazywaliśmy kompostowania przydomowego jako odzysku odpadów zielonych. Wyrazić chcemy podziękowania tym, którzy założyli kompostowniki na swoich nieruchomościach, a pozostałych zachęcamy do zagospodarowywania bioodpadów w ten sposób. Dodatkową zachętą, mamy nadzieję, że będzie wprowadzenie 10% zwolnienia z części opłaty dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami jednorodzinnymi, na których kompostowane są bioodpady stanowiące odpady komunalne od 1 stycznia 2024 roku.

Odpady wielkogabarytowe

W trakcie dwukrotnej zbiórki sprzed posesji (65,68 t w marcu, 73,38 t w listopadzie) oraz na PSZOK w ciągu całego 2023 r. (107,94 t) zebrano w sumie 247,04 tony tych odpadów. Za ich oddanie do ZGO [cena 1.500 zł/t] zapłaciliśmy 336.519,36 + koszt transportu.

W 2024 roku odbiór odpadów wielkogabarytowych sprzed nieruchomości będzie odbywał się jeden raz w roku. Podczas zbiórki można wystawić 2 sztuki wielkogabarytów.

W przypadku wystawienia większej ilości odpadów wielkogabarytowych, zostaną odebrane tylko 2 największe sztuki. Taki limit został podyktowany doświadczeniami z lat poprzednich, kiedy pod niektóre domy duży samochód musiał wracać (w jednym przypadku trzykrotnie). Jeżeli ktoś kupił lub odziedziczył budynek, niejednokrotnie remontował go, wystawiając przed dom wszystko, co było w budynku. Koszt zagospodarowania tych odpadów, podobnie jak gruzu, wynosi 1500 zł za 1 tonę, więc są to naprawdę spore koszty.

Odbiór mebli i innych odpadów wielkogabarytowych odbywa się również na PSZOK, gdzie po dostarczeniu ich własnym transportem, można oddać:

- dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych - do 150 kg odpadów w danym roku kalendarzowym na 1 złożoną deklarację, (za odpady powyżej wskazanego limitu - płatne gotówką na miejscu);
- dla właścicieli domków letniskowych - do 20 kg w danym roku kalendarzowym na 1 złożoną deklarację, (za odpady powyżej wskazanego limitu – płatne gotówką na miejscu). W ubiegłym roku domki letniskowe wygenerowały ogromne ilości odpadów gabarytowych.

Olej

Zużytego oleju nie należy wylewać do zlewu czy toalety. Konsekwencją tego postępowania jest osadzanie się zużytego oleju wraz z innymi zanieczyszczeniami w rurach i awarie sieci kanalizacyjnych. Naprawy obciążają zarówno budżet domowy, jak i gminny. Ponadto olej, który dostaje się razem z innymi ściekami do oczyszczalni, nie jest w pełni oczyszczany i trafia do naszego środowiska, zanieczyszczając je.

Od lutego 2024 r. od właścicieli nieruchomości będzie odbierany zużyty olej spożywczy wytworzony w gospodarstwach domowych. Taki olej należy przelać do butelki typu PET (plastikowa, przezroczysta butelka) i będzie on odbierany w dniu odbioru odpadów BIO (tj. brązowych worków).

Zmieszane odpady komunalne

W 2023 roku mieszkańcy oddali w sumie 1.159,46 tony tych odpadów, których cena według cennika ZGO wynosiła [500 zł/t] - w związku z czym zapłaciliśmy 589.951,94 zł.

Zmieszane odpady komunalne (stanowiące pozostałość po segregacji) odbierane będą na dotychczasowych zasadach.

Ponadto, organizowaliśmy zbiórkę i zagospodarowanie dla pozostałych grup odpadów, z czego najistotniejsze dane przedstawiają się następująco:

Rodzaj odpadu	Razem [tona]	Cena ZGO [zł/tona] netto	Koszt brutto
Papier i tektura	183,36	183,70,00	13.786,41
Szkło	334,44	60,00	21.671,71
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (żółty worek)	380,96	250,00	99.331,49
Kosze uliczne i dzikie wysypiska	46,66	500,00	23.180,90
Odpadowa papa	56,74	500,00	30.639,60
Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 09 01, 19 09 02 i 17 09 03	14,9	1500,00	21.297,60
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	405,34	400,00	167.782,32
Odzież	22,32	550,00	13.258,08
Farby, tłuszcze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	7,82	3200,00	25.728,51
Leki inne niż 20 01 31	0,34	5200,00	1.903,82

Worki

Worki dla właścicieli domostw oraz domków letniskowych dostarczane są na poszczególne nieruchomości przez podmiot odbierający odpady komunalne, na niezmienionych zasadach. To znaczy w takiej ilości, jaka zostanie odebrana z nieruchomości w danym miesiącu. Przypominamy, że worki te przeznaczone są tylko i wyłącznie na odpady zbierane selektywnie (papier, szkło, metal, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe). Worków tych nie należy wykorzystywać na odpady stanowiące pozostałość po segregacji (zmieszane odpady komunalne).

Harmonogram

Informujemy, że nowe harmonogramy wywozu odpadów komunalnych na rok 2024 zostały dostarczone mieszkańcom na nieruchomość w grudniu 2023 r. przez podmiot odbierający, tj. spółkę Ekoład. Harmonogram dostępny jest również na stronie internetowej www.wilkowice.pl oraz w aplikacji BLISKO, która po zainstalowaniu na telefonie przypomni nam o terminie wywozu odpadów.

Wymiar opłaty

Na podstawie danych związanych z kosztami funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, po ich szczegółowej analizie, **nowe stawki za odpady obowiązujące od**

1 stycznia 2024r. wyniosą:

- od 1m³ zużytej wody: w wysokości 13,00 zł;
- za 1 osobę/m-c: w wysokości 40,00 zł.

Przypominamy mieszkańcom, że zgodnie z uchwałą Rady Gminy Wilkowice w sprawie wzoru deklaracji, właściciele nieruchomości rozliczający się w oparciu o ilości zużytej wody z danej nieruchomości, powinni złożyć nowe deklaracje za zagospodarowanie odpadami komunalnymi do **31 stycznia 2024 r.** W przeciwnym wypadku zostanie wydana decyzja administracyjna naliczająca opłatę. Jednakże taka forma naliczania opłaty również podnosi koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Pozostałe zasady, wynikające z przyjętych uchwał dotyczących gospodarki odpadami, w tym regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wilkowice, pozostają bez zmian. Wszelkie uchwały dostępne są na stronie www.wilkowice.pl oraz BIP.

PODSUMOWANIE

Właściciele nieruchomości zamieszkałych oraz nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, w 2023 roku ogółem wytworzyli i oddali odpady komunalne o łącznej masie 4.616,52 ton. Koszty całego systemu gospodarki odpadami wyniósł 5.816.148,27 zł, z czego 4.272.667,63 zł pochodziło ze środków zebranych od mieszkańców w ramach opłaty a pozostałe 1.543.480,64zł gmina dopłaciła ze środków budżetowych. Największy udział, wynoszący blisko 50% (2.670.753,49 zł) wyniósł koszt zagospodarowania odpadów. W skutek tak wysokiej dopłaty zdecydowano o podniesieniu opłaty za odbiór odpadów. Ponadto, po wnikliwej analizie, ustalono, że trzy rodzaje odpadów, których masa wynosi 34,3% masy wszystkich wytworzonych śmieci przekłada się na 55,3% ogólnych kosztów zagospodarowania całości odpadów. Są to: zmieszane odpady z budowy i demontażu (gruz), odpady ulegające biodegradacji (zielone) oraz odpady wielkogabarytowe. Analiza zobrazowała również, że za wytworzenie tych odpadów w znacznej części odpowiada stosunkowo niewielka, wynosząca poniżej 4% rocznie, grupa mieszkańców. Co więcej, weryfikacja na przestrzeni kilku lat potwierdziła, że pewni mieszkańcy korzystali z dotychczasowych limitów nieporównywalnie więcej niż inni. W związku z tym, w celu ograniczenia wzrostu cen w kolejnych okresach oraz wprowadzenia elementarnych zasad sprawiedliwości społecznej, podjęto decyzję o wprowadzeniu limitów przyjmowania tych grup odpadów.

Dodatkowe informacje można również uzyskać w Referacie Gospodarki Odpadami UG pod nr telefonu 33 499 00 77 wew. 3 lub w pokoju 006 na parterze urzędu gminy w Wilkowicach.

Wójt Gminy Wilkowice dr inż. Janusz Zemanek